

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМА НА СРЕДНОТО СТРУЧНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО
ПОРОДИЛСТВО СО ВЕШТАЧКО
ОСЕМЕНУВАЊЕ
ИЗБОРНА ПРОГРАМА
за IV година

ЗЕМЈОДЕЛСКО - ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА
ветеринарен техничар

Скопје, мај 2002 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПОРОДИЛСТВО СО ВЕШТАЧКО ОСЕМЕНУВАЊЕ

1.2. Образовен профил и група струки на кои им припаѓа наставниот предмет

1.2.1. Образовен профил: Ветеринарен техничар

1.2.2. Група струки: Земјоделско-ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Изборна настава

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1 Број на часови неделно: 2 часа неделно

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа годишно

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен во функција на завршен испит

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

На крајот од образовниот процес ученикот ќе:

- применува принципи и методи за заштита на здравјето на домашните животни;
- применува принципи и методи за заштита на сопственото здравје и здравјето на другите;
- применува превентивни мерки кај домашните животни за спречување на појавата заразни и условно патогени болести на половите органи;
- врзши основен преглед на половите органи ;
- препознава надворешни и внатрешни знаци на бременост;
- се подготвува себеси и родилката за породување;
- дава помош при нормално породување;
- препознава заболувања на млечната жлезда;
- препознава знаци на еструс и оптимално време за в.о. кај домашните животни;
- се грижи за хигиената и исправноста на инструментите;
- постапува соодветно со новороденчињата после породувањето;
- владее со техниката на вештачко осеменување;
- се грижи за одржување на здрава животна средина;
- применува ветеринарна терминологија;
- ги користи стекнатите знаења за сопствена надградба
- умее да користи стручна литература.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели, потребни се предзнаења од наставните предмети анатомија, физиологија, фармакологија, микробиологија и патологија, хигиена со здравствено воспитување, породилство со вештачко осемнување (изборна програма-III -година) застапени во прва , втора и трета година во Наставниот план карактеристични за образовниот профил.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели <i>Ученикој</i> :	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематски целини и меѓу предметите
1. Анатомија и физиологија на половите органи	5	Ја препознава и разликува анатомската градба на женските и машките полови органи; - а објаснува физиологијата на половите органи; - ја истакнува улогата на хормоналниот систем во организмот со посебен осврт на репродукција; - ги препознава знаците на еструс.	Усно излагање - пишување на табла; - работа со графоскоп; - демонстрирање; - користење фотографии, шеми; - презентација на пропаганден материјал.	Анатомија и физиологија кај домашните животни

<p>2. Физиологија на гравидитетот</p>	<p>7</p>	<p>Ги разбира анатомско-физиолошките промени во организмот и во половите органи за време на гравидитетот;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ја знае должината на траењето на гравидитетот кај различни видови домашни животни; - ја објаснува плацентацијата и улогата на плацентата; - ја разбира улогата на плодовите води; - ги опишува случувањата во текот на ембриогенезата; - применува постапки во врска со негата, исхраната и одгледувањето на гравидните грла; - применува методи на дијагностика на гравидитет. 	<p>Усно излагање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пишување на табла; - демонстрирање компот препарат; - користење фотографии, компјутер. 	<p>Биологија и хигиена со здравствено воспитување</p>
--	----------	--	--	---

3. Патологија на гравидитетот	5	<p>Ги познава причините за смрт на плодот;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликува мумификација, мацерација и путрификација на плодот; - го препознава, пролапсусот на вагината и прави разлика од други слични појави; - препознава отоци за време на гравидитетот; - ја разбира потребата од избалансирана храна како превентива од болести на метаболизмот. 	<p>Објаснување;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користење табла и слики; - насочување дискусија; - поттикнува интерес. 	Патологија
--------------------------------------	----------	---	--	------------

<p>4. Физиологија на породувањето</p>	<p>7</p>	<p>Ги објаснува причините за раѓање; - ги препознава знаците кои претходат на породувањето; - го дефинира поимот породилни трудови; - ги опишува и разликува одредени стадиуми и го следи текот на породувањето; - правилно се припрема за породувањето; - ги избира и подготвува инструментите; - применува постапки, помош при нормален партус.</p>	<p>Усно излагање; - пишување на табла; - грфоскоп; - демонстрирање; - цртање на табла; - демонстрирање на инструменти; - одредување на работни задачи и следење на индивидуалната работа на учениците.</p>	<p>Анатомија Физиологија на матка</p>
--	----------	---	--	--

<p>5. Патологија на породувањето</p>	<p>6</p>	<p>Препознава тешко породување; - разликува причини од страна на мајката; - прави разлика помеѓу правилните и неправилните положби на плодот; - ги опишува постапките за исправување на неправилните положби на плодот; - има чувство за штитење на мајката и плодот од повреди; - препознава повреди на родилниот канал.</p>	<p>Проверување на знаења и објаснување; - пишување на табла; - демонстрирање на репозиција и корекција; - организирање на работа во групи и следење на индивидуалната работа.</p>	<p>Патологија</p>
---	-----------------	--	--	-------------------

<p>6. Патологија на пуерпериумот</p>	<p>10</p>	<p>Ја објаснува состојбата на задржување на постелката и мерките кои треба да се преземат за нејзино санирање; - ги разбира причините за пролапсус на матката; -ја опишува постапката на репозиција на матката; - ги согледува причините за појава на лежење по породувањето; -ги познава мерките за спречување на пареза; -да препознава општи симптоми на пуерперална инфекција и интоксикација; - ги познава основните постапки при санирање, празнење на содржината.</p>	<p>Објаснување; - пишување на табла; - демонстрирање постапки; - развивање дискусија; - поставување на прашања, дискусија, резимирање, заклучување.</p>	<p>Патологија Физиологија Метаболизам на минерали Микробиологија -анаероби</p>
---	------------------	--	---	--

<p>7.Болести на новородените</p>	<p>7</p>	<p>Ги опишува најчестите болести кај новородените;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знае каква помош се укажува при задушвање на плодот; - препознава задржување на мекониумот и крвање од папокот и презема мерки за нивно санирање; - да препознава инфекции на папокот; - да развие чувство за хигиена на сместување и напивање на младото; - ја разбира појавата на бел пролив кај телињата; - идентификува болни состојби на дишните патишта. 	<p>Усно излагање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пишување на табла и објаснување; - демонстрирање на постапки на прва помош; - дискусија,резимирање, заклучување. 	
---	----------	--	--	--

<p>8. Млечна жлезда</p>	<p>8</p>	<p>Ја опишува градбата на млечната жлезда и нејзината функција;</p> <ul style="list-style-type: none"> - врши преглед на вимето; - разликува разни типови на виме и разбира и дефинира маститис како здравствен и економски проблем; - ги познава основните знаци на маститис; - опишува причини и фактори за настанување на маститис; - препознава додатни фактори за заболување на вимето; - опишува основни постапки при лечење-инјектори масажа ладење; - развива особини и презема мерки за превенција на маститис; - зема стерилно млеко за бактериолошки преглед. 	<p>Дискутирање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснување и пишување на табла; - демонстрирање вклучување во активна дискусија; - работење во групи , следење, коригирање, контрола на работењето. 	<p>Анатомија и физиологија на млечна жлезда Микробиологија</p>
--------------------------------	-----------------	--	--	--

<p>9. Неplодност кај домашните животни</p>	<p>4</p>	<p>Го дефинира поимот стерилитет; - разликува вроден и стекнат стерилитет кај женски животни; - разликува патолошки исцедок од вулвата; - опишува и класифицира видови на заболувања на матката; - познава основни принципи на лечење на матката; - препознава и спречува фактори за заболување на половите органи; - го разбира влијанието на исхраната, начинот на одгледување и факторите на средината врз појавата на стерилитетот; - разликува неспособност за парење од неспособност за оплодување кај машките животни; - да врши анамнеза.</p>	<p>Дефинирање поими и пишување на табла; - објаснување опишување; - вежбање; - развивање дискусија; - донесување заклучоци;</p>	<p>Анатомија на полови органи Физиологија Исхрана на дом. животни</p>
---	----------	---	---	---

<p>10. Вештачко осеменување</p>	<p>7</p>	<p>Го сфаќа значењето на вештачкото осеменување во современото сточарство;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ја опишува техниката на земање сперма; - ги опишува инструментите за земање и чување на сперма; - ги објаснува и применува начините на оценка на квалитетот на спермата; - го разбира влијанието на надворешните фактори врз спермата; - сфаќа зошто се разредува спермата и кои разредувачи најчесто се употребуваат; - ги познава и се придржува на начините на чување и транспорт на спермата; - проценува најповолно време за осеменување; - ги опишува и препознава инструментите за вештачко осеменување; - владее со техниката на вештачко осеменување кај домашните животни; - применува постапки за редовно чистење, дезинфекција и стерилизација на инструментите; - ја сфаќа организацијата на вештачкото осеменување. 	<ul style="list-style-type: none"> - Усно излагање; - опишување; - објаснување; - демонстрирање ; - пишување на табла; - развивање дискусија и активно ги вклучува учениците; - организирање работа во групи; - откривање слабости во знаењата и вештините - насочување на работа во групи и следење , корекција и контрола на работата. 	<p>Анатомија и физиологија на половите органи</p> <p>Породилни инструменти</p>
--	----------	--	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет -ПОРОДИЛСТВО СО ВЕШТАЧКО ОСЕМЕНУВАЊЕ, ќе се применуваат следниве наставни методи: предавање, демонстрација, дискусија, индивидуална работа, групна работа, учење преку сопствено работење.

Активности на ученикот : перципира, слуша, црта, открива законитости, работи во групи, работи индивидуално и др. Активности на наставникот: планира, организира, подготвува, демонстрира, објаснува, пишува, мотивира, вреднува, воспоставува позитивна педагошка комуникација.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно-образовниот процес по наставниот предмет - ПОРОДИЛСТВО СО ВЕШТАЧКО ОСЕМЕНУВАЊЕ, се реализира во специјализирани училници, компјутерски кабинети, објекти во училишната економија, сточарски објекти во блиската околина,ветеринарни амбуланти.

4.4. Наставни средства и помагала

Со цел ефикасно да се постигнат зацртаните цели на предметот, потребно е да се користат: графоскоп, анатомски модели, компот препарати, микроскопски препарати,породилни инструменти, пишани материјали, компјутери, цртеж, фотографии, филмови и животни.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Вреднувањето на постигнувањата на учениците, се врши перманентно во текот на целата учебна година, врз основа на индивидуалната оспособеност на учениците и усвоеноста на степенот на содржините.При оценувањето потребен е позитивен пристап на наставникот кој ги евидентира и оценува сите позитивни активности кај ученикот.Оценувањето е јавно и на ученикот му се соопштува оценката со образложение што сè е вреднувано со дадената оценка. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот на наставниот предмет, треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да нема говорни мани, да поседува стручни знаења и способности за трансферирање на знаењата, да е комуникативен, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно-образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Завршени студии по:

- Ветеринарна медицина - VII- 1, со педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет породилство со вештачко осеменување наставата се реализира во специјализирана училница-кабинет, ветеринарна амбуланта, болница, опремена со потребните наставни средства и помагала.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: мај 2002 година

7.2. Состав на работната група:

1. Д-р Николина Пепељугоска, советник, раководител, Бирото за развој на образованието, Скопје
2. Д-р.в.м. Петровски Илија наставник, член, ДСЗУ „Кузман Шапкарев”, Битола
3. Д-р.в.м. Крстевски Златко наставник, член, ДСЗУ „Кузман Шапкарев”, Битола

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.9.2002 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *йородилсйво со вешййачко осеменување - изборна йроѓрама* ја одобри(донесе) министерот за образование и наука со решение бр. **11-3368/1** од **24.06.2002** година.